

ABN AMRO

24 november 2021

Stand van de Bouw

...de bouwsector in economisch perspectief

Madeline Buijs
Casper Wolf

Sectoreconoom Bouw en Vastgoed
Sectoranalist Bouw en Vastgoed

Stand van de Bouw – Dure bouwmaterialen en arbeidstekort drukken omzetgroei

24 november 2021

Inhoudsopgave

sheet

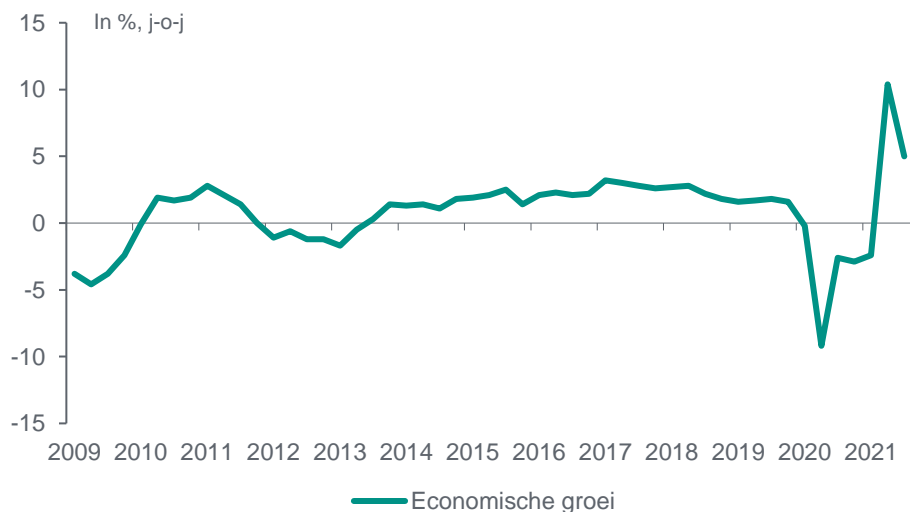
1	Macro-economie	▶ <u>Nederland en woningmarkt</u>	3 en 4
2	Vertrouwensindicatoren	▶ <u>Belemmeringen bouwsector</u>	5
3	Woningbouw	▶ <u>Afgegeven vergunningen woningen</u>	6
4	Utiliteitsbouw	▶ <u>Regionale investeringen</u>	7
5	Gww	▶ <u>Ontwikkeling subsectoren gww</u>	8
6	Omzetontwikkeling	▶ <u>Bouw naar grootte en aanverwante sectoren</u>	9 en 10
7	Bouwkosten	▶ <u>Ontwikkeling bouwkosten</u>	11
8	Bedrijven en personeel	▶ <u>Faillissementen, opheffingen, banen, vacatures</u>	12
9	Uitgelicht	▶ <u>Prijzen ingenieursdiensten</u>	13

A	Appendix	▶ <u>Contactgegevens, disclaimer en extra informatie</u>	14

1 Macro-economie – Nederland

Sterk herstel economie in tweede en derde kwartaal; inflatie van tijdelijke aard

In %	2020	2021	2022
Bbp	-3,8	3,9	2,8
Particuliere consumptie	-6,6	2,3	4,8
Overheidsconsumptie	1,0	4,2	4,2
Investerings	-4,2	4,4	2,0
Uitvoer	-4,8	6,9	3,0
Invoer	-5,5	5,3	3,7
Consumentenprijzen (CPI)	1,3	1,8	1,5
Lonen particuliere sector	2,8	1,8	2,2
Werkloosheid	3,8	3,4	3,8

► Herstel Nederlandse economie in 2021 en 2022

De Nederlandse economie herstelde zich sterk in het tweede en derde kwartaal van 2021. In het eerste kwartaal was er nog sprake van een krimp van 2,4 procent, onder andere als gevolg van de lockdown. In het tweede kwartaal groeide de economie met 10,4 procent jaar-op-jaar, en in het derde kwartaal met 5 procent. Deze inhaalgroei is vooral het gevolg van de afbouw van de restricties. In de komende kwartalen zal de groei naar verwachting normaliseren. Voor 2021 verwacht het Economisch Bureau van ABN AMRO een groei van 3,9 procent en voor 2022 een groei van 2,8 procent. Deze groei kan tegenvallen door een stijging van het aantal coronapatiënten, aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en problemen bij het internationale containervervoer.

► Door grondstof- en energieprijzen tijdelijk hogere inflatie

Voor producenten is het lastig te voldoen aan de snel teruggekeerde vraag. Dit zorgt voor een stijging van de grondstofprijzen. Recentelijk kwamen daar de snel stijgende energieprijzen bij. De verwachting is dat deze prijzen in het voorjaar van 2022 weer zullen dalen, maar nog steeds op een hoog niveau blijven. Dit beïnvloedt de inflatie in Nederland, die naar verwachting in 2021 op 1,8 procent uitkomt. Dit effect is tijdelijk en de inflatie daalt volgend jaar weer licht naar 1,5 procent.

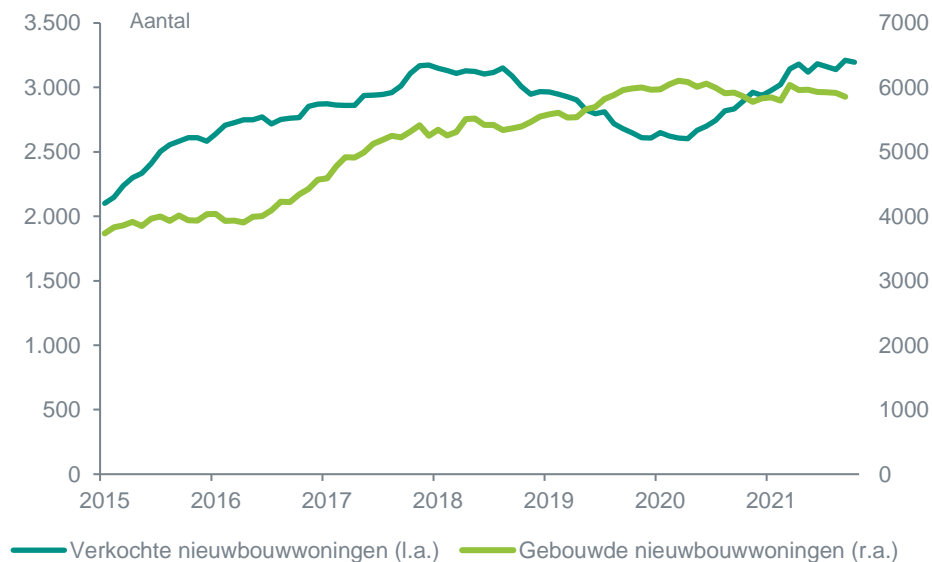
► Ontwikkeling consumentenvertrouwen

Het consumentenvertrouwen blijft licht negatief. In september kwam het uit op -5. Na een sterke stijging sinds het laatste kwartaal van 2020 blijft het vertrouwen al enkele maanden net onder het nulpunt hangen. Dit is nabij het langjarig gemiddelde van -4,4.

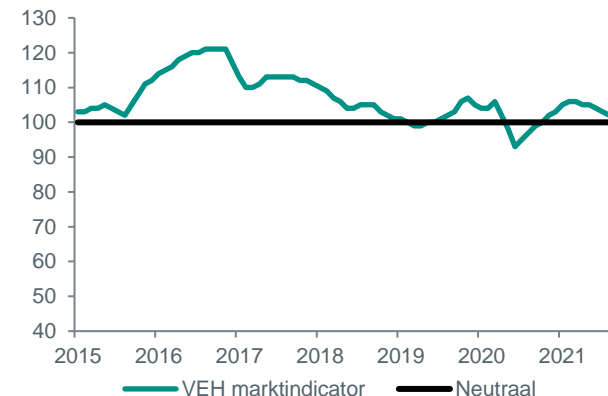
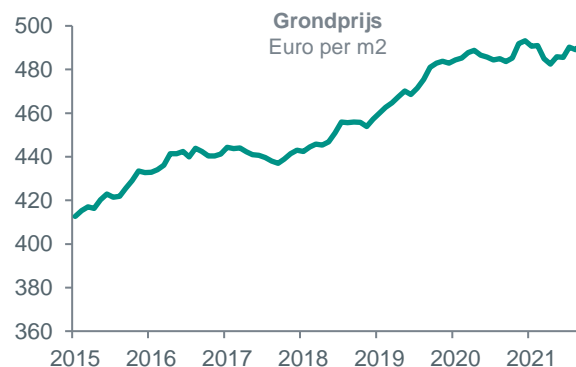
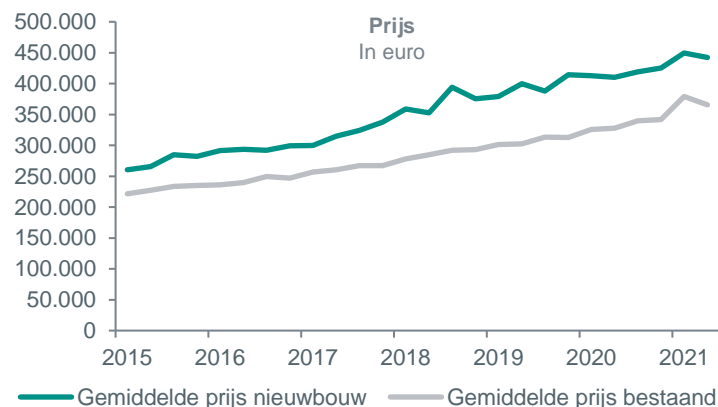

1 Macro-economie – woningmarkt

Daling op te leveren woningen verwacht

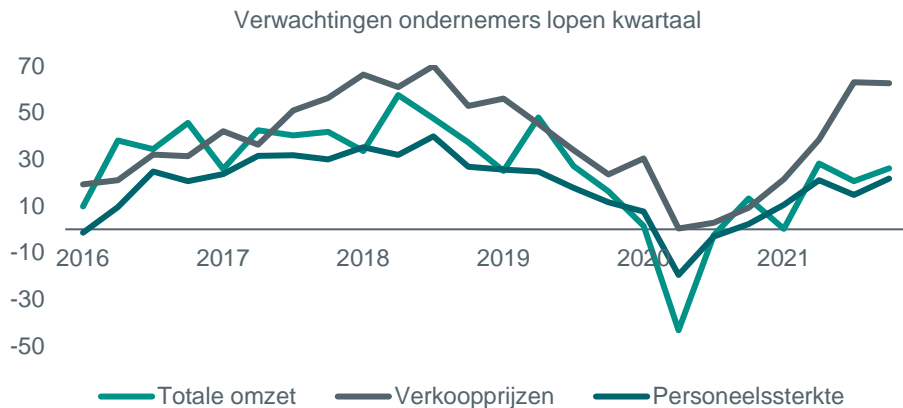

- ▶ Het aantal verkochte nieuwboukoopwoningen steeg in de eerste tien maanden van 2021 met 10,8 procent in vergelijking met een jaar eerder. Het aantal nieuw gebouwde woningen steeg met 0,6 procent jaar op jaar in de eerste negen maanden van 2021. Zowel in het aantal verkopen als de opgeleverde woningen is een stabilisatie te zien. Dit zorgt ervoor dat er de komende tijd naar verwachting minder woningen worden opgeleverd.
- ▶ De prijzen van zowel bestaande als nieuwe koopwoningen nemen steeds harder toe, al was er een kleine dip te zien in het tweede kwartaal van 2021. Toen bedroeg de gemiddelde prijs van een nieuwe koopwoning 442.000 euro, terwijl die van bestaande koopwoningen 366.000 euro bedroeg. De prijsstijging van bestaande koopwoningen is groter dan die van nieuwbouw.
- ▶ De grondprijs daalde in de eerste negen maanden van 2021 met 0,3 procent. In 2020 steeg de grondprijs nog met 2,1 procent. Dit is gunstig voor projectontwikkelaars en ontwikkelende bouwers van woningen, omdat de grond een groot deel van de bouwkosten bedraagt.
- ▶ Het vertrouwen op de woningmarkt ligt nog boven de neutrale waarde van 100 en kwam in september 2021 uit op 103.

2 Vertrouwensindicatoren

Verwachte verkoopprijzen schieten omhoog, belemmeringen nemen toe

- ▶ Bouwondernemers zijn in het vierde kwartaal van 2021 positief over hun omzet, verkoopprijzen en personeelssterkte. Per saldo is 26 procent van de bouwondernemers positiever dan negatief over de omzetontwikkeling in het vierde kwartaal, dit ligt wat hoger dan in het vorige kwartaal.
- ▶ Vijf op de tien bouwondernemers ervaart belemmeringen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden, dit is een stuk hoger dan begin van dit jaar. Vooral het personeelstekort loopt weer op, inmiddels ervaart zo'n 28 procent van de bouwbedrijven een tekort aan arbeidskrachten. Daarnaast heeft 15 procent van de bouwbedrijven een tekort aan materialen als gevolg van de hoge grondstofprijzen en schaarste aan grondstoffen. Dit percentage ligt wel iets lager dan in het derde kwartaal.
- ▶ De hout- en bouwmaterialenindustrie ervaart in het vierde kwartaal van 2021 vooral belemmeringen door een tekort aan arbeidskrachten (30,9 procent) en een tekort aan productiemiddelen, materiaal en ruimte (18 procent). Dit laatste percentage ligt wat lager dan in het derde kwartaal van 2021, wat mogelijk wijst op wat meer rust op de grondstoffenmarkt.
- ▶ Bouwadviseurs zien met name belemmeringen op het vlak van gebrek aan personeel (35,7 procent), waar een flinke stijging is te zien. In mindere mate hebben bouwadviseurs last van onvoldoende vraag (9 procent), gebrek aan productiemiddelen (9,5 procent) en andere oorzaken (9,7 procent). Dat laatste betreft vooral de naweën van de coronacrisis en stikstofproblematiek. Het gebrek aan productiemiddelen loopt wel hard op.

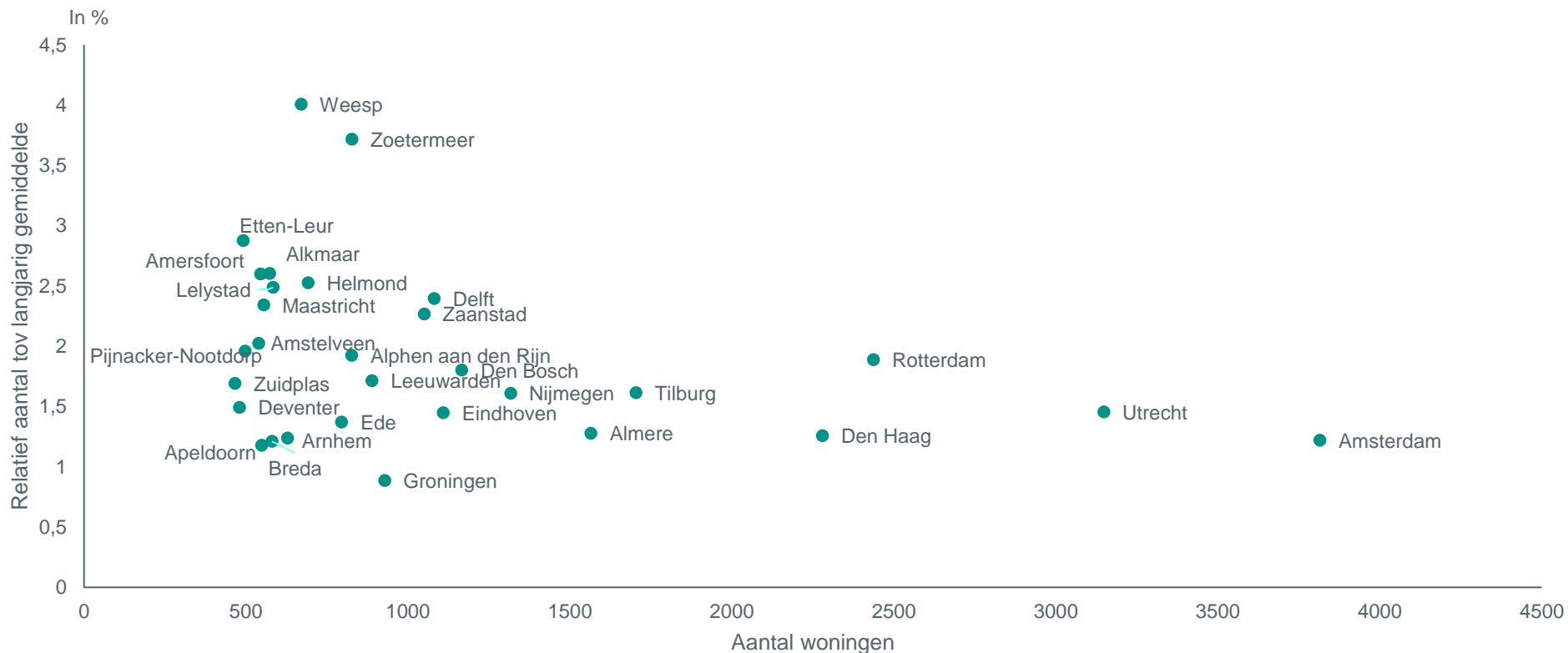
Ervaren belemmeringen bij bedrijven in de bouwkolom (in % op kwartaalbasis)

- Andere oorzaken
- Weersomstandigheden
- Financiële beperkingen
- Productiemiddelen, materiaal, ruimte
- Tekort aan arbeidskrachten
- Onvoldoende vraag
- Geen belemmeringen

3 Woningbouw – nieuwbouw woningen naar regio

Meer vergunningen voor nieuwe woningen in middelgrote steden, Amsterdam weer koploper

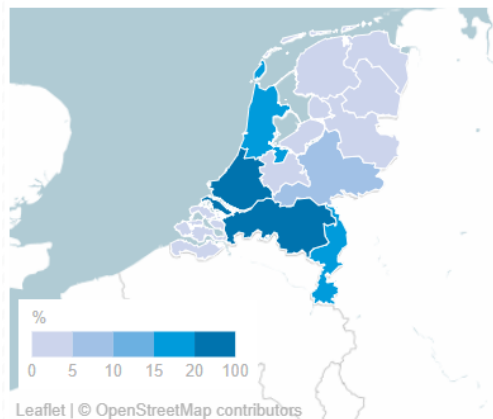
- ▶ In de afgelopen vier kwartalen tot en met het tweede kwartaal van 2021 nam het aantal woningen waarvoor een vergunning is afgegeven met 16,4 procent toe in vergelijking met dezelfde periode een jaar ervoor. In totaal werden voor 68.745 nieuwe woningen vergunningen afgegeven. De grootste stijging was te zien in vergunningen voor nieuwe koopwoningen.
- ▶ De meeste vergunningen werden afgegeven in de grote steden zoals Den Haag en Amsterdam. Amsterdam spant de kroon met vergunningen voor 3.815 nieuwe woningen. Ten opzichte van de totale woningvoorraad werden de meeste vergunningen in Zoeterwoude, Weesp en Beemster afgegeven.
- ▶ De sterkste toename in het aantal nieuw te bouwen woningen is in middelgrote plaatsen te zien. Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt, zijn er in Weesp, Zoetermeer en Etten-Leur voor relatief veel nieuwe woningen vergunningen afgegeven ten opzichte van het langetermijngemiddelde. In Weesp lag bijvoorbeeld het aantal nieuwe woningen vier keer zo hoog als het lange termijn gemiddelde. In de grafiek zijn de 30 gemeenten opgenomen waar de meeste nieuwe woningen worden gebouwd.

4 Utiliteitsbouw – regionale investeringen gebouwen

Toename investeringen utiliteitsgebouwen, investeringen kantoren zakken weg

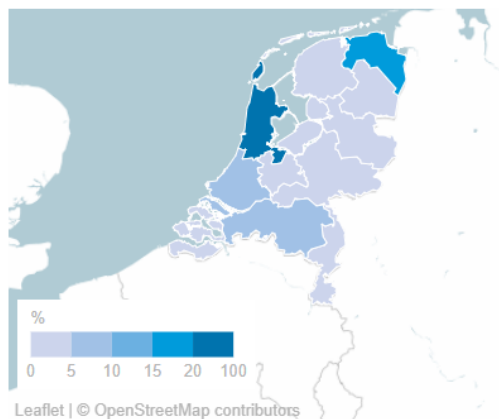
Nieuwbouw logistieke gebouwen

Regionale verdeling geplande opleveringen in 2021-2022

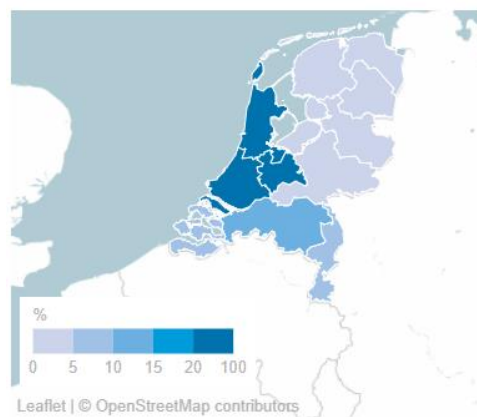
Nieuwbouw andere bedrijfsgebouwen

Regionale verdeling geplande opleveringen in 2021-2022

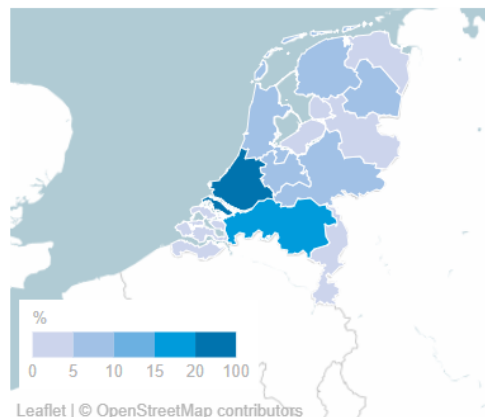
Nieuwbouw kantoren

Regionale verdeling geplande opleveringen in 2021-2022

Nieuwbouw winkels

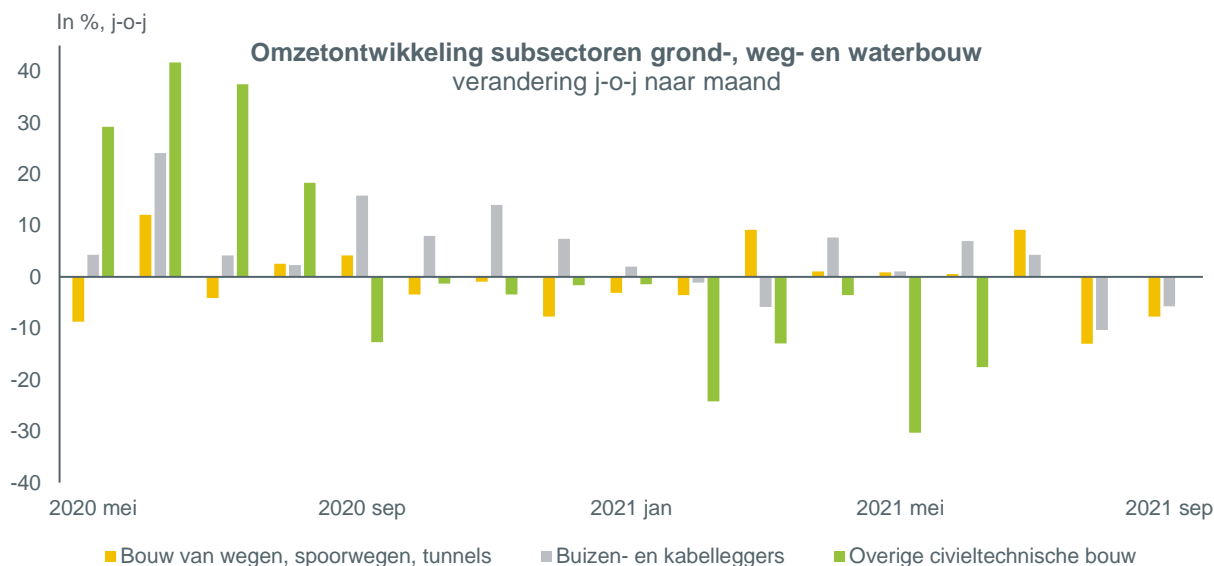
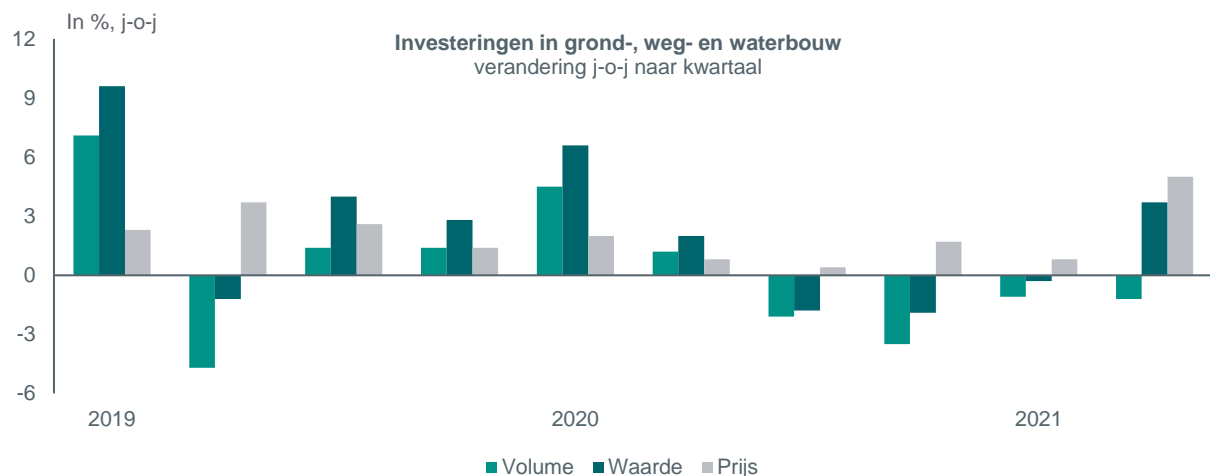
Regionale verdeling geplande opleveringen in 2021-2022

- ▶ **Investerings blijven toenemen, met name in het oosten en noorden**
De investeringen in de utiliteitsbouw (nieuwbouw en renovatie) nemen de komende jaren toe. In de afgelopen vier kwartalen tot en met het tweede kwartaal van 2021 steeg de waarde van de afgegeven vergunningen met 8,2 procent tot 6,9 miljard euro in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. De groei is vooral te zien bij de ontwikkeling van nieuwbouwprojecten (+14 procent), terwijl de verbouwingen over diezelfde periode daalden met 3,7 procent. Het grootste deel van de investeringen wordt de komende jaren in het westen van Nederland gedaan. Het westen wordt gevolgd door het zuiden van het land, waar al langer een daling in de investeringen is te zien. De investeringen stijgen het sterkst in het oosten (+18,5 procent) en noorden (+25 procent) van Nederland, al ligt het absolute bedrag in het noorden een stuk lager.
- ▶ **Ook aantal vergunningen stijgt**
Het aantal vergunningen steeg met 2,9 procent in de afgelopen vier kwartalen ten opzichte van het tweede kwartaal van 2021. Alleen in de zuidelijke provincies (-1,4 procent) daalde het aantal afgegeven vergunningen. De gemiddelde investering per vergunning stijgt in deze periode met 5 procent.
- ▶ **Veel investeringen in nieuwbouw logistiek en industrieel vastgoed**
Het grootste deel van de investeringen wordt de komende jaren gedaan in logistiek en industrieel vastgoed. De afgelopen vier kwartalen liepen de investeringen op tot 1,63 miljard euro, een stijging van 8,2 procent in vergelijking met een jaar eerder. Er is veel vraag naar nieuwe distributiecentra en stadslogistiek door de sterke stijging van online winkelen. De coronacrisis heeft deze ontwikkeling versterkt; de verwachting is dat de toekomstige vraag vooral gericht is op kleinere distributiecentra aan de rand van steden.
- ▶ **Investerings in kantoorontwikkelingen zakken weg**
De onzekere toekomst van kantoren is nu ook zichtbaar in de investeringen in zowel nieuwbouw als renovatie. De investeringen kwamen de afgelopen vier kwartalen uit op 487 miljoen euro, een daling van bijna 28,6 procent ten opzichte van een jaar eerder. In alle delen van Nederland nemen de investeringen af en de totale kantorenvoorraad neemt al langere tijd af. Met name in Utrecht, Noord- en Zuid-Holland worden in 2021 en 2022 nog wel nieuwe kantoren opgeleverd.
- ▶ **Investerings in nieuwbouw en renovatie winkels herstellen**
De investeringen in winkels stegen met 37,7 procent in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder tot bijna 284 miljoen euro. Dit is opvallend gezien het fysieke winkelaanbod onder druk staat. Wel neemt het aantal afgegeven vergunningen af. Het zijn daarom vooral grotere winkels en winkelcentra die worden gebouwd, waarvan de meeste in Zuid-Holland en Noord-Brabant.

5 Gww – investeringen en omzetontwikkeling

Het naar voren halen van projecten in 2020 zorgt voor omzetzak in de grond-, weg- en waterbouw nu

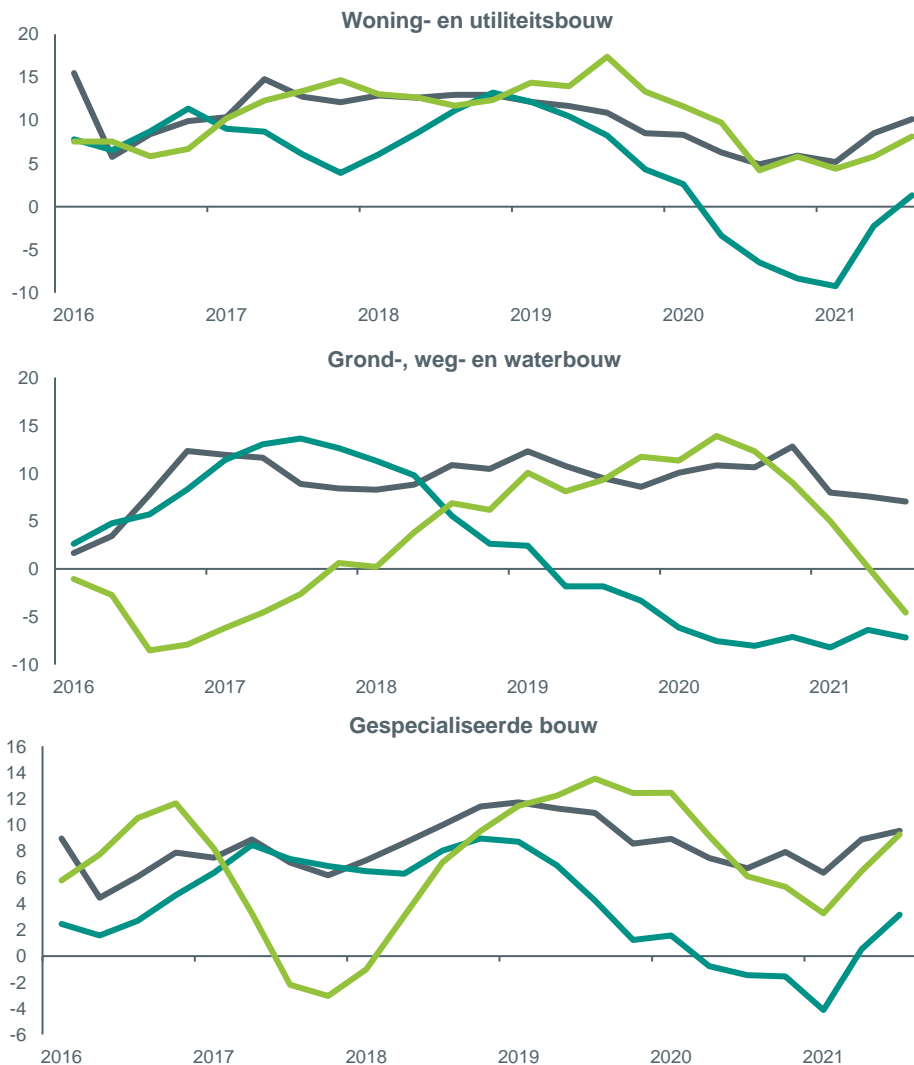
- ▶ Het totale investeringsvolume in de grond-, weg- en waterbouw daalde voor het vijfde kwartaal op rij. In het tweede kwartaal van 2021 was een daling van 1,2 procent in de volume j-o-j te zien. Wel was er een stijging van de totale waarde van de investeringen in het tweede kwartaal van 3,7 procent. Dit is vooral het gevolg van de sterk stijgende prijzen (5 procent in het tweede kwartaal). Deze prijsstijging is het gevolg van stijgende prijzen voor bouwmaterialen. Met name de kosten voor metalen zijn sterk gestegen. De prijs voor cement, een van de belangrijkste bouwmaterialen voor de grond-, weg- en waterbouw, steeg met 6,3 procent in september jaar op jaar.
- ▶ In het tweede kwartaal van 2021 en in juli en augustus daalde de omzet van de drie belangrijkste subsectoren in de grond-, weg- en waterbouw flink. De bouw van wegen, spoorwegen en tunnels had in juli nog wel een groei van 8,1 procent j-o-j, maar in augustus was een daling van 13,9 procent zichtbaar, gevolgd door -7,7 procent in september. De buizen- en kabelleggers sector was jarenlang een van de subsectoren met de sterkste omzetgroei, maar daarvan daalde de omzet in augustus met 10,8 procent en 5,7 procent in september.
- ▶ De subsector 'overige civieltechnische bouw' liet nog wel de sterkste omzetzak zien. Hieronder vallen onder meer de aanleg van de aanleg van industriële werken, sportvelden, dijken en waterwegen, opspuiten van zand, baggerwerkzaamheden en uitdiepen vaargeulen. In mei daalde de omzet met 32,6 procent en in juni met 19,3 procent. Dat lijken extreme cijfers, maar in dezelfde periode in 2020 was juist een grote omzetgroei te zien. Vanwege de lockdown zijn veel bouwprojecten naar voren gehaald. Deze waren uitvoerbaar zonder veel overlast voor burgers en bedrijven. De omzet groeide in het tweede kwartaal van 2021 dan ook met 2,3 procent in vergelijking tot twee jaar eerder in 2019.

6 Omzetontwikkelingen – omvang bouwbedrijven

Herstel omzet middelgrote bouwbedrijven, behalve in de gww

Groei omzet branches bouw naar omvang bedrijven (in % op kwartaalbasis)

Legenda:
 — = 1 tot 10 werkzame personen
 — = 10 tot 100 werkzame personen
 — = 100 of meer werkzame personen

► Omzet middelgrote aannemers herstelt

In het tweede en derde kwartaal van 2021 herstelde de omzet van middelgrote aannemers (10 tot 100 werknemers) in de woning- en utiliteitsbouw. In het derde kwartaal steeg de omzet met 5,8 procent jaar-op-jaar. Dat is iets minder dan de groei van 11,8 procent jaar-op-jaar in het tweede kwartaal. De sterk gestegen vraag bereikt nu ook de middelgrote bouwers. Kleine en grote bedrijven hadden in het derde kwartaal een hogere omzetgroei van respectievelijk 10,8 en 9 procent. Vooral kleine bouwbedrijven profiteren van de grote hoeveelheid renovatiewerkzaamheden.

► Grote infrabouwers hebben het moeilijk

De omzet van grote grond-, weg- en waterbouwbedrijven daalde in het derde kwartaal van 2021 met 12,1 procent in vergelijking met een jaar eerder. Dit is het vierde kwartaal met omzetsdaling. Deze bedrijven hebben last van de vele infraprojecten die worden uitgesteld als gevolg van de stikstofproblematiek. De omzetsdaling bij middelgrote gww-bedrijven zet zich voort met een krimp van 8,9 procent jaar-op-jaar. Hun omzet daalt voor het tiende kwartaal op rij. Alleen kleine bouwbedrijven actief in de gww lieten nog een positieve omzetontwikkeling zien van 5,6 procent jaar-op-jaar.

► Aanhoudende groei kleine gespecialiseerde bouwers

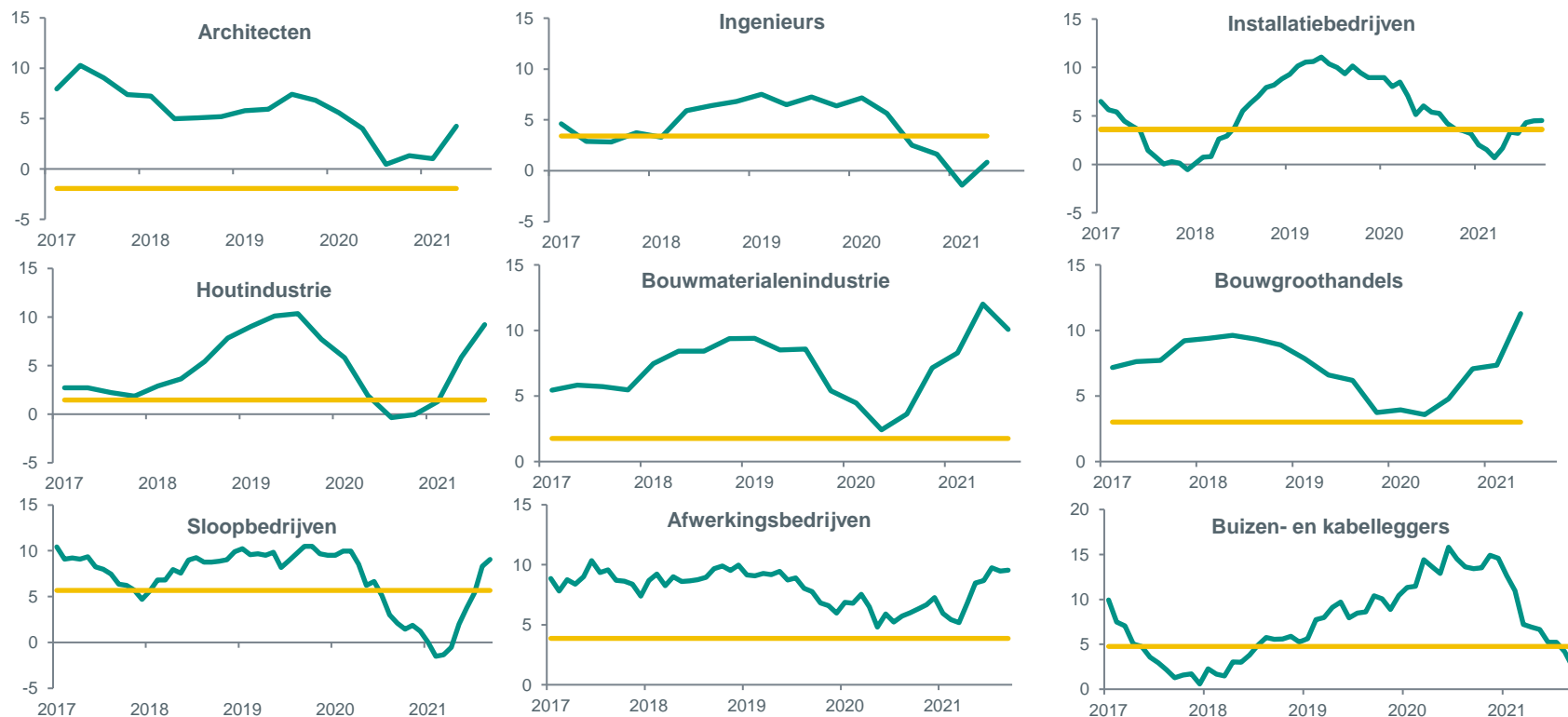
De omzet van kleine bedrijven in de gespecialiseerde bouw groeide in het derde kwartaal van 2021 met 9,3 procent in vergelijking met een jaar eerder. Zij profiteren van renovaties en kleine verbouwingen aan particuliere woningen. De omzet van grote gespecialiseerde bouwbedrijven steeg met 13,2 procent, terwijl de omzet van middelgrote bedrijven met 7,3 procent jaar-op-jaar steeg. Projecten die als gevolg van de coronacrisis tijdelijk stil kwamen te liggen komen nu weer op gang, waar gespecialiseerde bouwers van kunnen profiteren.

6 Omzetontwikkelingen – branches bouw

Voor de meeste branches weer omzetherstel te zien

Groei totale omzet branches bouw (in % op maandbasis, in vergelijking tot gemiddelde 2006 tot heden)

Legenda:
 — = 12-mnd voortschrijdend gemiddelde (% groei j-o-j)
 — = lange termijn gemiddelde

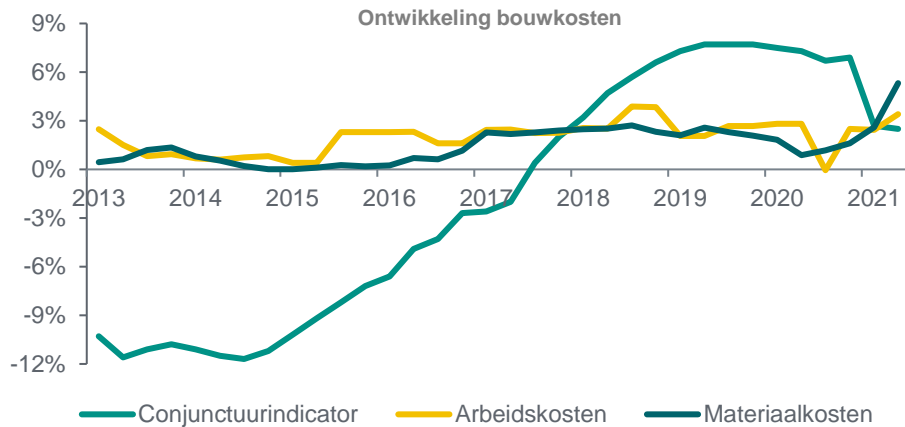

Omzet herstelt in meeste branches

- ▶ De eerste drie kwartalen van 2021 brachten voor de meeste branches een positieve verandering, nadat de meeste branches in 2020 te maken hadden met lagere groei of zelfs krimp. Alleen de omzet van ingenieurs en buizen- en kabelleggers herstelde niet en hun omzetgroei ligt ook nog lager dan het lange termijn gemiddelde voor deze branches.
- ▶ De gestegen grondstofprijzen leggen een aantal branches geen windeieren. De omzet van de houtindustrie en groothandels in bouwmaterialen steeg flink, wat betekent dat zij veel hogere prijzen voor bouwmaterialen vragen. Ook de omzet van de bouwmaterialenindustrie steeg flink, maar in het derde kwartaal nam de groei wel wat af. Mogelijk dat producenten van bouwmaterialen last hebben van de gestegen energiekosten. Bij de vervaardiging van bouwmaterialen is vaak veel energie nodig.
- ▶ Afwerkingsbedrijven profiteren nog steeds van particulieren en bedrijven die besloten om tijdens de coronacrisis renovaties, verbouwingen en groot onderhoud in te plannen of vervroegd uit te laten voeren. De omzet van afwerkingsbedrijven steeg in de eerste drie kwartalen van 2021 met 13,3 procent in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar.

7 Bouwkosten

Gestegen materiaalprijzen leiden tot hogere bouwkosten en uitstel van projecten

De bouwkosten stijgen

De gestegen vraag naar bouwwerkzaamheden in combinatie met de langzame heropstart van productieketens en aanvoerlijnen, zorgt voor een verdere stijging van de bouwkosten. Deze stegen in het tweede kwartaal van 2021 met 7,0 procent in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. De kosten voor arbeid en materiaal namen toe, terwijl de invloed van de conjunctuur juist minder wordt. De opslag voor de ontwikkeling in de conjunctuur zakte daarom verder weg.

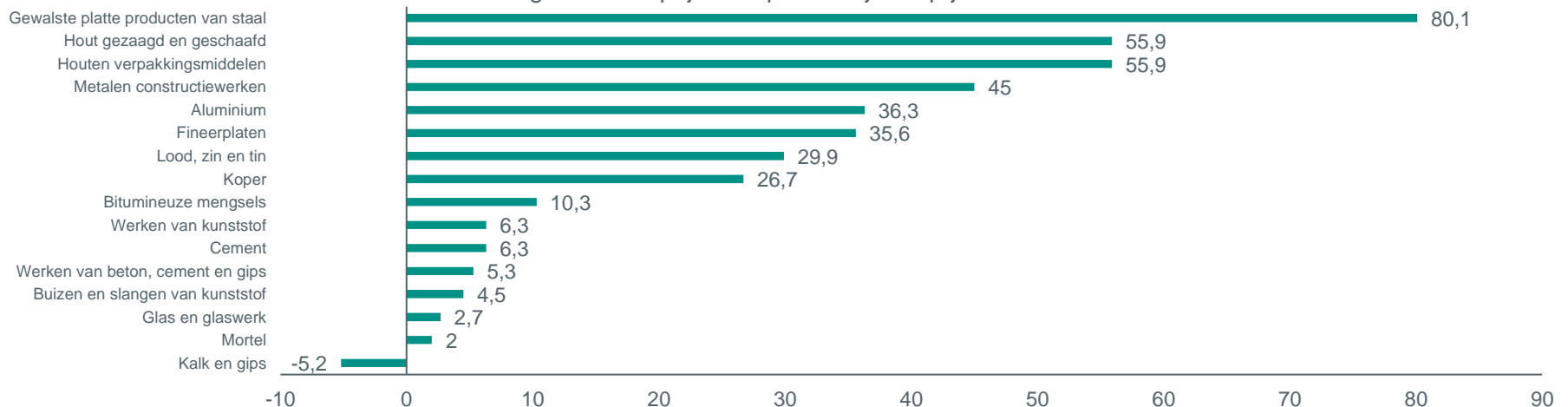
Invoerprijzen stijgen hard

De invoerprijzen van veel bouwmaterialen blijven hard oplopen als gevolg van de mismatch tussen vraag en aanbod. Vooral producten van staal en hout blijven duurder worden. De invoerprijzen van gewalste producten van staal (+80,1,6 procent), geschaafd en gezaagd hout (+55,9 procent) en houten verpakkingsmiddelen (+55,9 procent) stegen hard in september in vergelijking met een jaar eerder. Producten waar geen wereldwijde markt voor is – zoals cement, kalk en gips – stijgen veel minder hard in prijs of daalden zelfs. Wel kan de prijs van deze producten gaan stijgen als gevolg van de sterk stijgende energieprijzen, omdat bij de productie van deze producten veel energie wordt gebruikt.

Hogere bouwkosten en uitstel van projecten op de loer

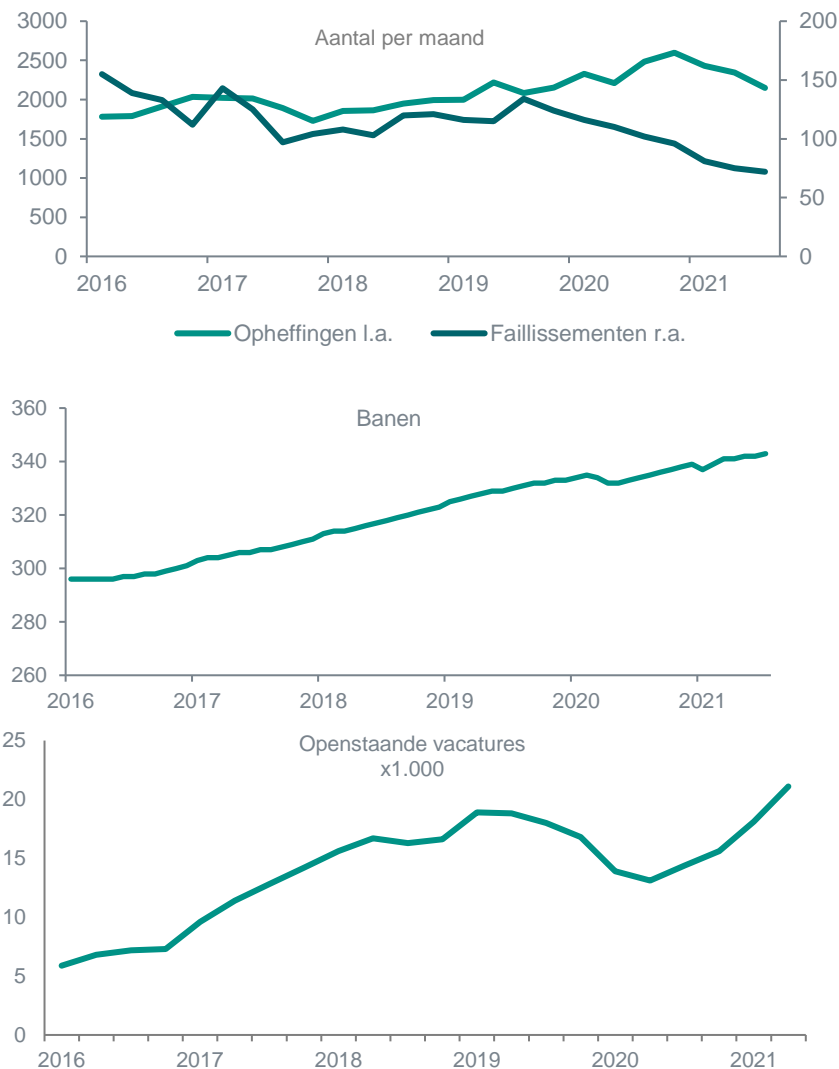
Door de al maar stijgende bouwkosten worden nieuwbouw en renovatie voor opdrachtgevers duurder. Als de kosten niet ook over andere partijen in de bouwketen worden verspreid, dan leidt dit mogelijk tot uitstel van projecten. Dit heeft mogelijk als gevolg dat er minder nieuwe woningen worden gebouwd, terwijl de vraag wel hoog is. Woningen in het meest betaalbare segment zullen hier als eerste door worden geraakt, omdat de marge op dit soort projecten relatief het laagste is.

% groei invoerprijzen september jaar-op-jaar

8 Bedrijven en personeel

De personeelsaanwas kan de openstaande vacatures niet bijbenen

► Dalende trend opheffingen en faillissementen zet door

In het derde kwartaal van 2020 daalde het aantal opheffingen naar 2.147, een daling van 13,5 procent jaar-op-jaar. Het aantal faillissementen daalde verder naar 72. Dat aantal ligt daarmee bijna 30 procent lager dan een jaar eerder en zelfs 46 procent lager dan in 2019. Door de uitgebreide coronasteunpakketten vanuit de rijksoverheid hebben weinig bouwbedrijven faillissement hoeven aan te vragen. Zo bleek uit een recente analyse van ABN AMRO dat 12 procent van de bedrijven uit de bouw en aanverwante sectoren uitstel van belastingen hebben aangevraagd. De problemen als gevolg van de coronapandemie zijn voor de sector echter beperkt. Wel heeft de sector te maken met de nog altijd niet volledig opgeloste stikstofproblematiek en de sterk gestegen prijzen van bouwmaterialen.

► Aantal banen in de bouwsector stijgt verder

Per medio 2021 zijn er 343.000 banen in de bouwsector in Nederland. Dat zijn negenduizend meer (+2,7 procent) banen dan een jaar eerder. Dit aantal ligt hoger dan het hoogste aantal banen in de bouwsector voordat de coronapandemie uitbrak. In februari 2020 waren er 335.000 banen in de bouw.

► Langjarig hoogste aantal openstaande vacatures

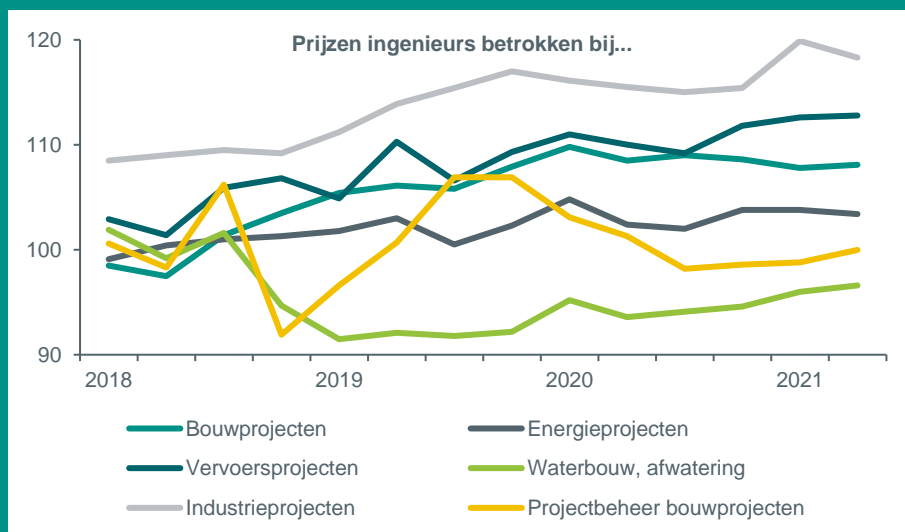
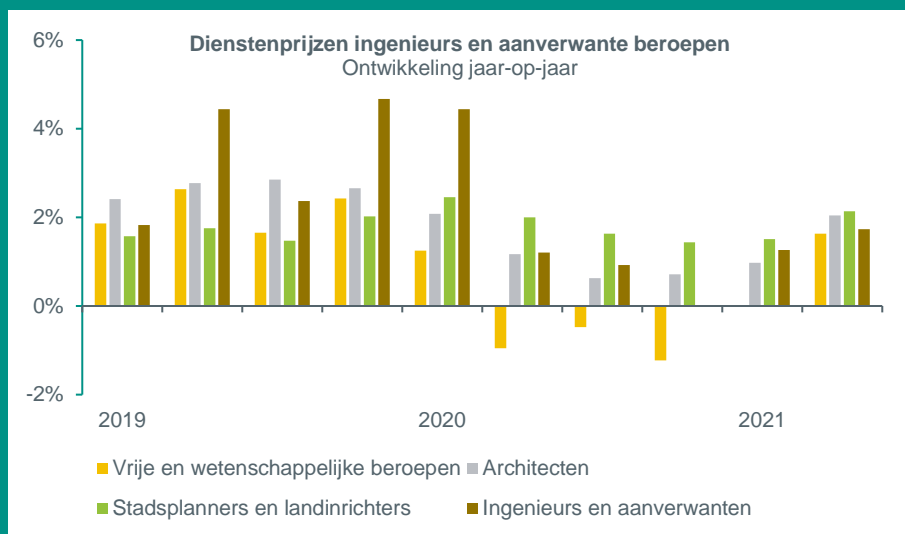
In het tweede kwartaal van dit jaar stonden er 21.100 vacatures open binnen de bouwsector. Vergeleken met een jaar eerder is het aantal openstaande vacatures met 61 procent gestegen. Ook vergeleken met de pre-coronaperiode is een stijging in het aantal vacatures te zien. Vergeleken met het eerste kwartaal van 2019 is het aantal openstaande vacatures gestegen met 11,6 procent.

► Aandeel openstaande vacatures stijgt sterk

Het aandeel openstaande vacatures op het totaal aantal banen binnen de bouwsector was 6,3 procent in het tweede kwartaal van dit jaar. Het aantal werkzoekenden voor een baan is flink lager dan de openstaande vacatures. Door een mismatch tussen de locatie van de baan en het gebied waar potentiële werknemers willen werken blijkt dat in oktober een kwart van de openstaande vacatures onvervulbaar is.

9 Uitgelicht – Dienstenprijzen Ingenieurs

Prijzen ingenieurs stijgen dit jaar weer na minder 2020

► Dienstenprijzen ingenieurs hebben stijgende lijn weer te pakken

De prijzen die ingenieurs hanteren, de zogenoemde dienstenprijzen, stegen in het tweede kwartaal van 2021 met 1,7 procent jaar-op-jaar. Deze stijging is sterker dan in alle kwartalen van 2020; een onzeker jaar vanwege de uitbraak van de coronapandemie. Wel blijft de stijging achter bij de groei in dienstenprijzen in 2019.

► Internationaal karakter zorgt voor positievere prijsontwikkeling

In de afgelopen jaren stegen de prijzen voor ingenieursdiensten sterker dan voor aanverwante beroepen uit de bouwsector, architecten en stadsplanners, en andere typen vrije en/of wetenschappelijke beroepen (advies- en onderzoeksbureaus, dierenartsen, enzovoorts). Waar de prijzen van architecten en stadsplanners in sterke mate meebewegen met de ontwikkeling van de Nederlandse bouwsector, beïnvloedt de internationale vraag naar ingenieursdiensten ook de prijzen van ingenieurs. In de afgelopen 15 jaar stegen de prijzen voor ingenieurs met 29 procent terwijl die van architecten met 13 procent stegen. Een van de weinige momenten dat de prijzen van architecten sterker stegen dan die voor ingenieurs was in 2020 toen in veel landen de bouwsector tot stilstand kwam, in tegenstelling tot de Nederlandse bouwsector.

► Dubbel effect PFAS- en stikstofproblematiek op ingenieurs

Ingenieurs worden vaak betrokken bij ingewikkelde vraagstukken. Medio 2019 kreeg de Nederlandse bouwsector te maken met de PFAS- en stikstofproblematiek. Enerzijds betekende dit dat de vraag naar ingenieursdiensten daalde, wat zich uitte in de relatief slechte prijsontwikkeling in de waterbouw en het projectbeheer van bouwprojecten. Anderzijds zijn ingenieursdiensten zoals adviesrapporten juist in trek om een oplossing te bieden. Dit had een positief effect op de prijzen voor ingenieurs betrokken bij bouw- en vervoersprojecten.

► Sterke stijging prijzen vervoersprojecten

Bij bijna alle typen ingenieursdiensten stegen de prijzen jaar-op-jaar in het tweede kwartaal van 2021, met uitzondering van de diensten voor bouwprojecten (-0,8 procent). Voor het projectbeheer was het de eerste stijging sinds het eerste kwartaal van 2020. De prijzen voor vervoersprojecten hadden met 3,3 procent jaar-op-jaar de sterkste stijging.

A Appendix – Contactgegevens, disclaimer en extra informatie

Madeline Buijs

Sectoreconoom Bouw en Vastgoed

madeline.buijs@nl.abnamro.com

06 10 97 17 86

Casper Wolf

Sectoranalist Bouw en Vastgoed

casper.wolf@nl.abnamro.com

06 20 13 00 20

Disclaimer

This document has been prepared by ABN AMRO. It is solely intended to provide financial and general information on the sector developments in the Netherlands. The information in this document is strictly proprietary and is being supplied to you solely for your information. It may not (in whole or in part) be reproduced, distributed or passed to a third party or used for any other purposes than stated above. This document is informative in nature and does not constitute an offer of securities to the public, nor a solicitation to make such an offer.

No reliance may be placed for any purposes whatsoever on the information, opinions, forecasts and assumptions contained in the document or on its completeness, accuracy or fairness. No representation or warranty, express or implied, is given by or on behalf of ABN AMRO, or any of its directors, officers, agents, affiliates, group companies, or employees as to the accuracy or completeness of the information contained in this document and no liability is accepted for any loss, arising, directly or indirectly, from any use of such information. The views and opinions expressed herein may be subject to change at any given time and ABN AMRO is under no obligation to update the information contained in this document after the date thereof.

Before investing in any product of ABN AMRO Bank N.V., you should obtain information on various financial and other risks and any possible restrictions that you and your investments activities may encounter under applicable laws and regulations. If, after reading this document, you consider investing in a product, you are advised to discuss such an investment with your relationship manager or personal advisor and check whether the relevant product –considering the risks involved- is appropriate within your investment activities. The value of your investments may fluctuate. Past performance is no guarantee for future returns. ABN AMRO reserves the right to make amendments to this material.

© ABN AMRO, 2021

Teksten zijn afgesloten op 22 november 2021